

**Euroopan unionin
neuvosto**

**Bryssel, 26. marraskuuta 2021
(OR. en)**

14308/21

**RECH 538
COMPET 865**

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Päivämäärä:	26. marraskuuta 2021
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	14126/21
Asia:	Eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) tuleva hallinnointi – Neuvoston päätelmät (hyväksytty 26.11.2021)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 3830. istunnossaan 26. marraskuuta 2021 hyväksymät neuvoston päätelmät eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) tulevasta hallinnoinnista.

NEUVOSTON PÄÄTELMÄT**EUROOPPALAISEN TUTKIMUSALUEEN (ERA) TULEVASTA HALLINNOINNISTA**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO,

joka PALAUTTAA MIELEEN

- joulukuussa 2015 antamansa päätelmät "eurooppalaisen tutkimusalueen neuvonantorakenteen arvioinnista"¹, joissa todettiin jälleen, että ERAn johdonmukainen ja tehokas täytäntöönpano edellyttää hyvin toimivaa neuvonantorakennetta;
- ERACin raportin joulukuulta 2020 ("The 2019 Action Plan for the Advisory Structure of the European Research Area"²), siihen sisältyvät kokemukset sekä ERACin joulukuussa 2019 antaman lausunnon ERAn tulevaisuudesta³;
- joulukuussa 2020 antamansa päätelmät "uudesta eurooppalaisesta tutkimusalueesta"⁴, joka määritellään tutkijakeskeiseksi ja arvoperusteiseksi huippuosaamiseen perustuvaksi vaikutuslähtöiseksi alueeksi, jolla tutkijat, osaaminen ja teknologia saavat tukea ja voivat liikkua vapaasti, ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita kehittämään vuonna 2021 ERAn toimintapoliittisen ohjelman ja monitasoisen hallintomallin uuden eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttamiseksi, ottaen huomioon eurooppalaista tutkimusaluetta koskevan komission tiedonannon "Uusi eurooppalainen tutkimusalue tutkimusta ja innovointia varten"⁵ hallintoa käsittelevät osat;

¹ 14875/15.

² ERAC 1212/20.

³ ERAC 1201/20.

⁴ 13567/20.

⁵ 11400/20 + ADD 1.

ERAN UUSI HALLINNOINTI: TAUSTAA

1. TOTEAA, että eurooppalaisen tutkimusalueen, jäljempänä 'ERA', hallintokehystä on tarkistettava ja uudistettava, jotta voidaan ottaa huomioon tutkimukseen ja innovointiin (T&I) vaikuttava muuttunut poliittinen toimintaympäristö sekä edistää tieteellisen johtoaseman varmistamiseen tarvittavia investointeja ja uudistuksia, ja että tutkimuksen ja innovoinnin tarjoamia mahdollisuuksia on hyödynnettävä tehokkaammin yhteiskunnassa ja taloudessa;
2. TOTEAA, että tutkimuksen ja innovoinnin rooli ja sen hyödyntäminen muun muassa covid-19-pandemian ja ilmastomuutoksen aiheuttamien nykyisten ja tulevien yhteiskunnallisten, ympäristöön liittyvien ja taloudellisten haasteiden ratkaisemisessa tunnustetaan yhteiskunnassa laajemmin ja siihen kohdistuu aiempaa enemmän odotuksia, mikä tuo myös mukanaan tarpeen uudistaa, vahvistaa ja johdonmukaistaa eurooppalaista tutkimus- ja innovointipolitiikkaa; TOISTAA, että uteliaisuuslähtöinen perustutkimus on edelleen tärkeää, ja KEHOTTAJAA jäsenvaltioita ja komissiota pyrkimään tasapainoon "tehtävälähtöisten" ja "uteliaisuuslähtöisten" julkisten T&I-investointien välillä, mikä on perusedellytys uuden ERAn toteutumiselle;
3. TOTEAA, että ERAn puitteissa määritettyjen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää ennakkoonanalysointia sekä T&I-politiikka-aloitteiden priorisointia, poliittisen sitoutumisen lisäämistä ja tehokkaampaa konkreettista täytäntöönpanoa unionin, kansallisen ja alueellisen tason koordinoinnin avulla;
4. KATSOO, että unionin ja assosioituneiden maiden erityiskumppanuus sekä yhteistyö sidosryhmien kanssa ovat tärkeitä ERAn täytäntöönpanossa; ON YHTÄ MIELTÄ tapauskohtaisesta lähestymistavasta, joka koskee assosioituneiden maiden ja sidosryhmien osallistumista hallintoelimiin ottaen huomioon niiden roolit ERAn täytäntöönpanossa sekä asiaankuuluvien kolmansien maiden roolit; ja TOISTAA, että kolmansien maiden kanssa tehtävän yhteistyön olisi perustuttava yhteisiin perusarvoihin ja -periaatteisiin, mukaan lukien tasapainoinen vastavuoroisuus ja akateemisen vapauden kunnioittaminen;

5. KOROSTAA ERAn toimintapolitiikan monialaisia ulottuvuuksia sen hallinnoinnin olennaisena piirteenä, mikä edellyttää yhteistä sitoutumista ja politiikkatoimien ohjausvaikutusta; KOROSTAA, että tutkimus ja innovointi on vihreän siirtymän, digitalisaation ja muiden monialaisten politiikkatavoitteiden ytimessä ja että sillä olisi edistettävä sellaisten asiaankuuluvien politiikkojen suunnittelua ja täytäntöönpanoa, joita koskevia koordinoitirajapintoja ja tietämyksen vaihtoja on parannettava EU:n ja kansallisella tasolla suhteessa tällaisiin alakohtaisiin politiikkoihin;
6. KOROSTAA roolia, joka elpymis- ja palautumissuunnitelmilla, unionin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmalla ja koheesiopolitiikan välineillä voi olla uuden ERAn tukemisessa;
7. MUISTUTTAA, että on tärkeää valtavirtaistaa sukupuolten tasa-arvo tutkimus- ja innovointipolitiikkojen suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja seurantaan, ja PANEE MERKILLE sukupuolten tasa-arvoa tutkimuksessa ja innovoinnissa koskevan Ljubljanan julistuksen vaikutuksen ERAn toimintaan tällä alalla;

UUDISTETTU ERAN HALLINNOINTI JA POLITIIKAN MÄÄRITTELY

8. KOROSTAA, että uusi ERA ja sen painopisteet edellyttävät ERAn nykyisen hallinnoinnin kokonaisvaltaista uudelleensuunnittelua, jotta voidaan järjeistää resursseja ja vahvistaa sen valmiuksia tehokkaaseen täytäntöönpanoon kunnioittaen samalla toimielinten välistä tasapainoa, toissijaisuusperiaatetta ja kunkin osapuolen toimivaltaa tutkimuksen ja innovoinnin alalla; TOTEAA, että ERAn uuden hallinnoinnin muotoilussa olisi otettava huomioon muun muassa seuraavat:
 - a. Euroopan tutkimus- ja innovaatiosopimus, jäljempänä 'tutkimus- ja innovaatiosopimus', jossa määritellään tutkimuksen ja innovoinnin perusarvot sekä periaatteet uudelle ERAlle, ERAn toimien painopistealueet ja toimintapolitiikan koordinoitimekanismit;
 - b. ERAn toimintapoliittinen ohjelma, joka on suunniteltu edistämään tutkimus- ja innovointisopimuksen painopistealueita; ohjelmassa esitetään ERAn vapaaehtoiset toimet, jotka määritetään ja joita koordinoidaan unionin tasolla sovittujen tulosten saavuttamiseksi;

ERAn toimintapoliittinen ohjelma ja ERAn toimet

9. KOROSTAA, että uuden ERAn toteuttaminen edellyttää ERAn toimintapoliittista ohjelmaa, jolla varmistetaan kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden sitoutuminen ja jossa otetaan huomioon kansallisten ja alueellisten poliittisten toimintaympäristöjen monimuotoisuus ja sovelletaan räätälöityä ja vapaaehtoista lähestymistointatapaa. Neuvoston on määrä hyväksyä toimintapoliittinen ohjelma joka kolmas vuosi, ottaen kuitenkin huomioon joidenkin toimien pitkän aikavälin luonne;
10. Uuden ERAn vaikutuksen, uskottavuuden ja tehokkuuden varmistamiseksi ERAn toimet määritellään ERAn toimintapoliittisessa ohjelmassa, ja näiden toimien täytäntöönpanossa olisi pyrittävä täyttämään seuraavat kriteerit:
 - relevanssi: käsitellään ainakin yhtä tutkimus- ja innovaationsopimuksesta annetussa neuvoston suosituksessa määritellyistä painopistealoista ja varmistetaan yhteisen toiminnan selkeä lisäarvo;
 - toteutettavuus: esitetään selkeästi niiden tavoitteet, aikataulu, välitavoitteet, toimijat ja rahoitus sekä ennakoitu panos ERAn toteuttamiseen;
 - sitoutuminen: varmistetaan että vähintään puolet unionin jäsenvaltioista – kriittisen massan muodostava määrä – sitoutuu, jotta varmistettaisiin laaja poliittinen tuki ja tarjottaisiin mahdollisuuksia muillekin kuin osallistujavaltioille kaikkia jäsenvaltioita hyödyttävällä tavalla;
11. ON YHTÄ MIELTÄ liitteessä esitetystä ERAn yhteisestä toimintapoliittisesta ohjelmasta vuosiksi 2022–2024, KATSOO sen olevan dynaaminen asiakirja, jota neuvosto voi mukauttaa koko sen keston ajan, ja KEHOTTA komissiota ja jäsenvaltioita panemaan sen täytäntöön yhteistyössä assosioituneiden maiden, sidosryhmien ja tarvittaessa asiaankuuluvien kolmansien maiden kanssa;

12. PYYTÄÄ komissiota toimittamaan kutakin liitteessä esitettyä ERAn toimea koskevat selittävät asiakirjat ja KEHOTTAÄ tältä pohjalta ERACia esittämään näkemyksensä ERAn poliittisesta toimintaohjelmasta huhtikuuhun 2022 mennessä, jotta jäsenvaltioiden ja tarvittaessa assosioituneiden maiden olisi helpompi määritellä vuoden 2022 alkupuoliskolla ERAn toimet, joihin ne haluavat osallistua; KEHOTTAÄ jäsenvaltioita ja PYYTÄÄ assosioituneita maita toimittamaan tietoja niiden käyttöönotosta kansallisella tasolla; KOROSTAA, että kunkin jäsenvaltion ja assosioituneen maan tehtävänä on itse määritellä, miten kansallisella tasolla olisi käsiteltävä ERAn toimia, joihin ne päättävät osallistua; PYYTÄÄ jäsenvaltioita ja assosioituneita maita määrittämään optimaalisen kansallisen prosessin, jonka avulla ERA-politiikan verkkoalustalla annetaan tietoja valittujen ERAn toimien ja ERAn painopisteiden kannalta merkityksellisistä toimenpiteistä, mukaan lukien mahdolliset uudistukset ja investoinnit; tämä koskee myös valituissa kansallisissa toimintapoliittisissa välineissä, kuten strategioissa, kansallisissa toimintasuunnitelmissa tai etenemissuunnitelmissa, jos sellaisia on saatavilla, huomioon otettuja toimenpiteitä;

ERAn hallintorakenne

13. ON YHTÄ MIELTÄ siitä, että neuvoston päätöksenteko- ja ohjausrooliin ERAn hallinnoinnissa kuuluu erityisesti hyväksyä pitkän aikavälin ohjeistusta tutkimus- ja innovaatiosopimuksesta annettavan neuvoston suosituksen muodossa ja keskipitkän aikavälin ensisijaiset tavoitteet ERAn toimintapoliittisen ohjelman muodossa – jotka kummatkin perustuvat periaatteessa komission aloitteisiin – sekä tarkistaa niitä vastauksena ERAn toimintapoliittisen ohjelman väliarviointiin sekä tutkimus- ja innovaatiosopimuksen arviointiin Euroopassa; KEHOTTAÄ komissiota tiedottamaan neuvostolle säännöllisesti ERA-foorumin tekemästä työstä, myös valmisteluelintensä kautta; MUISTUTTAA neuvoston roolista siinä, että se antaa milloin tahansa poliittista lisäohjausta ERAan sekä tutkimukseen ja innovointiin liittyvissä kysymyksissä esimerkiksi neuvoston päätelmien ja neuvoston päätöslauselmien muodossa;

14. PYYTÄÄ neuvoston puheenjohtajavaltioita harkitsemaan ERA-ministerikonferenssien järjestämistä, jotta voidaan tiedottaa ERAn kehityksestä tarvittaessa asiaankuuluvien ERAn hallintoelinten työn pohjalta⁶;
15. VAHVISTAA eurooppalaisen tutkimusalueen ja innovoinnin komitean (ERAC) olevan korkean tason strateginen ja poliittinen yhteinen neuvoa-antava komitea, joka tarjoaa varhaisessa vaiheessa neuvostolle, komissiolle ja jäsenvaltioille neuvoja strategisista tutkimus- ja innovointipoliittisista kysymyksistä; TOTEAA, että ERACille on tarpeen asettaa toimeksianto, jonka avulla se voi antaa neuvoja eurooppalaisen ja kansallisen tutkimus- ja innovointipolitiikan strategisesta suunnasta; SUOSITTAA, että tarkistettuun toimeksiantoon sisällytetään muun muassa tekijöitä, joiden tarkoituksena on
- antaa neuvoja strategisista poliittisista linjauksista ja tulevista suuntauksista, jotka edellyttävät unionin ja kansallisten, myös alueellisten, tutkimus- ja innovointipolitiikkojen hiomista; neuvojen antaminen koskee myös unionin nykyistä ja seuraavaa tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaa ja muita asiaankuuluvia tutkimukseen ja innovointiin perustuvia unionin aloitteita;
 - käynnistää ERAn toimintapoliittisen ohjelman päivityksiä antamalla varhaisessa vaiheessa strategista neuvontaa, jossa otetaan huomioon myös käynnissä olevien ERAn toimien edistyminen;
 - pohtia toimintapoliittisen ohjelman koko täytäntöönpanokauden ajan uusia toimintapoliittisia vaatimuksia, jotka täyttävät ERAn toimintapoliittisen ohjelman kriteerit, ja antaa neuvoja näistä vaatimuksista;
 - luoda vuorovaikutusta samantasoisten hallinto- ja koordinoitirakenteiden kanssa muilla asiaankuuluvilla politiikan aloilla, kuten korkeakoulutuksessa ja teollisuudessa;

⁶ Asiak. 14989/18 ja 13567/20.

16. PANEE MERKILLE ERA-foorumin ja sen mahdollisten alaryhmien roolin komission perustamana elimenä, joka vastaa ERAn toimintapoliittisen ohjelman tehokkaan täytäntöönpanon koordinoinnista ja tukee komissiota ja jäsenvaltioita ERAn toimien toteuttamisessa; KATSOO, että ERA-foorumin olisi
- suunniteltava ja koordinoitava yhdessä komission ja jäsenvaltioiden kanssa ERAn toimintapoliittisen ohjelman tulevia päivityksiä koskevien komission aloitteiden valmistelua ja keskusteltava yhdenmukaistamisesta muiden politiikkojen kanssa;
 - suunniteltava ja koordinoitava ERAn toimien täytäntöönpanoa yhdessä komission, jäsenvaltioiden ja tapauskohtaisesti assosioituneiden maiden, sidosryhmien ja asiaankuuluvien kolmansien maiden kanssa;
 - analysoitava ERAn toimintapoliittisen ohjelman täytäntöönpanon seuranta ja arviointia ERAn tulostaulun sekä ERA-politiikan verkkoalustan kautta saatujen tietojen avulla ja osallistuttava komission työskentelyyn valmisteltaessa neuvostolle annettavaa kertomusta;
 - toimittava välittäjänä ERAn toimia koskevien ehdotusten valmistelussa tilanteissa, joissa vallitsee vaihteleva geometria, tarvittaessa unionin tuella, sekä vaihdettaessa parhaita käytäntöjä ERAn kansallisista politiikoista ja toimenpiteistä;

TULEVAT TOIMET

17. PYYTÄÄ komissiota perustamaan vuoden 2021 loppuun mennessä ERA-foorumin; KATSOO, että kun komissio ja jäsenvaltioiden edustaja toimivat ERA-foorumin yhteispuheenjohtajina, sitoutuminen uudistettuun ERAan lisääntyy ja sen täytäntöönpano tehostuu; vastaavasti sen alaryhmien puheenjohtajana tai yhteispuheenjohtajana voi toimia komissio ja/tai jäsenvaltio tai, jos ERA-foorumilla on sovittu asiasta, yhteispuheenjohtajana voi toimia assosioituneen maan tai sidosryhmien edustaja;

18. PYYTÄÄ komissiota esittämään neuvostolle vuoden 2022 puoliväliin mennessä yhdessä ERA-foorumin kanssa suunnitellun ERAn täytäntöönpanon seuranta- ja arviointikehyksen ja antamaan sille tietoja ERAn toimintapoliittisen ohjelman täytäntöönpanon edistymisestä keskipitkällä aikavälillä ERA-foorumilla käytyjen keskustelujen pohjalta; MUISTUTTAA, että ERACia voidaan pyytää antamaan milloin tahansa neuvoja näistä aloitteista;
19. SUOSITTELEE, että valmisteltaessa ERAn poliittista toimintaohjelmaa koskevaa komission aloitetta osallistuminen tiettyihin ERA-foorumin kokouksiin tai niiden esityslistan kohtiin rajattaisiin komission ja jäsenvaltioiden edustajiin, kuullen samalla sidosryhmiä ja assosioituneita maita sekä asiaankuuluvia kolmansia maita;
20. EHDOTTAA, että ERA-foorumiin perustetaan kokouksia valmistelemaan ohjauskomitea, johon kuuluu komissio sekä nykyinen ja seuraava neuvoston puheenjohtajakolmikko; SUOSITTELEE, että ERA-foorumi soveltaa ohjauskomitean ehdotuksen pohjalta mahdollisimman johdonmukaista lähestymistapaa siihen, miten assosioituneet maat, asiaankuuluvat kolmannet maat ja sidosryhmät osallistuvat sen työskentelyyn;
21. KATSOO, että sidosryhmät olisi otettava järjestelmällisemmin mukaan ERAn toteuttamiseen unionin ja kansallisella tasolla; KOROSTAA, että kansallisten sidosryhmien osallistuminen olisi varmistettava kansallisella tasolla; ERA-foorumin ja sen mahdollisten alaryhmien työskentelyn osalta KEHOTTA komissiota tekemään suunnitelmia siitä, että ERA-foorumi

- varmistaa edustavan osallistumisen asiaankuuluviin kokouksiinsa seuraavien seitsemäntyyppisten sidosryhmien EU-tason kattojärjestöjen tai muiden asianmukaisten EU-tason edustusorganisaatioiden osalta: yliopistot ja muut korkeakoulut, tutkimus- ja teknologiaorganisaatiot, tutkimukseen ja innovointiin voimakkaasti panostavat yritykset, mukaan lukien pk-yritykset, yksittäiset tutkijat ja innovoijat, myös uransa alku- ja keskivaiheessa olevat, sekä tutkimusinfrastruktuurit, T&I-rahoitusorganisaatiot ja tiedeakatemit;
- perustaa avoimen, verkkopohjaisen ja vapaaehtoisen sidosryhmien rekisterin avoimuuden lisäämiseksi ERA-foorumin ja sen mahdollisten alaryhmien työhön osallistuvien ERAn sidosryhmien määrittelyssä ottaen huomioon asiaan liittyvät aihekohtaiset kysymykset;
- ottaa huomioon julkisten ja yksityisten tutkimusorganisaatioiden ja korkeakoulujen institutionaalisen riippumattomuuden keskusteltaessa tutkimus- ja innovointipolitiikan mahdollisista uudistuksista kaikilla asiaankuuluvilla tasoilla;

22. SOPII ERACin toimeksiannon tarkistamisesta, jotta voidaan ottaa huomioon ERAn uusi hallinnointi, mukaan lukien jäsenmäärän rajoittaminen jäsenvaltioiden edustajiin, joilla on korkea johtotason vastuu tutkimus- ja innovointipolitiikoista; PANEE MERKILLE lisäarvon, joka saadaan siitä, että jäsenvaltioiden edustajat ja komissio toimivat ERACin yhteispuheenjohtajina, ja EHDOTTAA assosioituneiden maiden ja asiaankuuluvien kolmansien maiden, ulkopuolisten asiantuntijoiden ja sidosryhmien kutsumista ERACin kokouksiin tiettyjä esityslistan kohtia varten; EHDOTTAA, että nykyinen ja sitä seuraavat neuvoston puheenjohtajakolmikot ovat edustettuina ERACin johtokunnassa, joka valitsee ja valmistelee aiheita ERACin strategisia keskusteluja varten, tarvittaessa ERACin ad hoc -työryhmien tuella ja tapauksen mukaan ERA-foorumin työskentelystä saatujen tietojen pohjalta;
23. KATSOO, että ERA-foorumin kestoiltaan rajoitettujen, tuloskeskeisten ja tavoitteisiin sidottujen alaryhmien perustamisen olisi asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa oltava oletusarvoinen lähestymistapa ERAn toimien täytäntöönpanoon;

24. EHDOTTAA, että pysyvät hallintorakenteet eli Euroopan tutkimusinfrastruktuurien strategiafoorumi (ESFRI), kumppanuuden osaamiskeskus ja eurooppalaisten avoimen tieteen pilvipalvelujen (EOSC) johtokunta jatkavat tutkimusinfrastruktuurien ja tutkimus- ja innovointikumppanuuksien aloilla toteutettavaa T&I-politiikan koordinoitua ja täytäntöönpanoa riippumattomina komission asiantuntijaryhminä tiiviisti ERA-foorumin kanssa koordinoitua ja sille säännöllisesti tiedottaen; KOROSTAA, että näissä rakenteissa olisi otettava huomioon uudistettu lähestymistapa ERAn hallinnointiin, mukaan lukien mahdollisuus, että komission ja/tai jäsenvaltioiden edustajat toimivat puheenjohtajina tai yhteispuheenjohtajina;
25. KOROSTAA tutkimusinfrastruktuurien, sähköiset infrastruktuurit mukaan luettuina, integroivaa ja jäsentävää roolia kaikilla tasoilla Euroopan osaamis- ja innovaatioekosysteemeissä, KANNATTAA vuonna 2021 hyväksyttyä ESFRIn etenemissuunnitelmaa, PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE eurooppalaisen tutkimusinfrastruktuurikonsortion (ERIC) oikeudellisen kehyksen käynnissä olevan arvioinnin ja TOISTAA komissiolle esittämänsä pyynnön toimittaa seuraava ERICin täytäntöönpanokertomus vuoteen 2022 mennessä;
26. ON YHTÄ MIELTÄ siitä, että nykyiset ERAan liittyvät ryhmät – ERACiin keskittyvät kokoonpanot GPC (yhteistä ohjelmasuunnittelua käsittelevä korkean tason työryhmä), SFIC (kansainvälisen tiede- ja teknologiyhteistyön strategiafoorumi) ja tutkijavaroja ja liikkuvuutta käsittelevä pysyvä työryhmä, tutkimus- ja innovointialojen tasa-arvokysymyksiä käsittelevä pysyvä työryhmä sekä avoimen tieteen ja innovoinnin pysyvä työryhmä – lakkautetaan neuvoston vastuulla olevina työryhminä; SUOSITTELEE niiden työn ottamista huomioon ja, jos ERA-foorumilla niin päätetään, jatkamaan sitä ERA-foorumilla siltä osin kuin se edistää uuden ERAn toimintapoliittisen ohjelman täytäntöönpanoa;
27. PANEE MERKILLE tutkimusta ja innovointia koskevan uuden kokonaisvaltaisen lähestymistavan, sellaisena kuin se on esitetty neuvoston päätelmissä "Tutkimusta ja innovointia koskeva kokonaisvaltainen lähestymistapa – Euroopan kansainvälistä yhteistyötä muuttuvassa maailmassa koskeva strategia", SUOSITTAA perustamaan ERA-foorumin pysyvän alaryhmän, jonka yhteispuheenjohtajina toimivat jäsenvaltiot ja komissio, ottamaan huomioon SFIC:n tekemän työn ja jatkamaan sitä;

28. PYYTÄÄ jäsenvaltioita, assosioituneita ja muita asiaankuuluvia kolmansia maita varmistamaan asianmukaiset resurssit ERAn toimien ja painopisteiden täytäntöönpanoa, seuranta ja arviointia varten kansallisella ja/tai alueellisella tasolla; KEHOTTA komissiota pyrkimään byrokratian ja hallinnollisen taakan vähentämiseen ERA-politiikan verkkoalustan täytäntöönpanossa sekä jäsenvaltioiden ja komission välillä käytävissä kahdenvälisissä vuoropuheluissa.
-

ERAN TOIMINTAPOLIITTINEN OHJELMA 2022–2024

Tässä ERAn toimintapoliittisessa ohjelmassa esitetään vuosiksi 2022–2024 luettelo vapaaehtoisista ERAn toimista, joilla edistetään Euroopan tutkimus- ja innovaationsopimuksesta annetussa neuvoston suosituksessa määritettyjä painopistealoja. Se on ensimmäinen askel pyrittäessä käsittelemään kokonaisvaltaisesti sopimuksessa määritettyjä painopistealoja. Jäsenvaltioita ja assosioituneita maita pyydetään yksilöimään, mihin toimiin ne haluavat osallistua, ja määrittämään, miten näitä toimia olisi käsiteltävä kansallisella tasolla. ERAn toimintapoliittisen ohjelman myöhemmät versiot täydentävät näitä toimia pitkällä aikavälillä.

Ohjelma perustuu pääasiassa komission tiedonantoon "Uusi eurooppalainen tutkimusalue tutkimusta ja innovointia varten", joulukuussa 2020 annettuihin neuvoston päätelmiin uudesta eurooppalaisesta tutkimusalueesta, toukokuussa 2021 annettuihin neuvoston päätelmiin "Eurooppalaisen tutkimusalueen syventäminen: tarjotaan tutkijoille houkuttelevia ja kestäviä uria ja työehtoja ja tehdään osaamiskierrosta todellisuutta" ja syyskuussa 2021 annettuihin neuvoston päätelmiin "Tutkimusta ja innovointia koskeva kokonaisvaltainen lähestymistapa".

Seuraavat ERAn toimet on järjestetty tutkimus- ja innovaationsopimuksen painopistealueiden mukaisesti:

Painopisteala: Aidosti toimivien osaamisen sisämarkkinoiden syventäminen

ERAn toimet	Tulokset
1. Mahdollistetaan avoin tietämyksen jakaminen ja tutkimustulosten uudelleenkäyttö muun muassa kehittämällä eurooppalaisia avoimen tieteen pilvipalveluja (EOSC)	• Otetaan käyttöön avoimen tieteen periaatteet ja määritetään avoimen tieteen parhaat käytännöt • Otetaan käyttöön eurooppalaisten avoimen tieteen pilvipalvelujen keskeiset komponentit ja palvelut ja yhdistetään Euroopan nykyiset datainfrastruktuurit tutkimusdatan yhteentoimivuuden edistämiseksi • Perustetaan seurantamekanismi, jolla kerätään dataa ja vertaillaan investointeja, politiikkoja, digitaalisia tutkimustuloksia, avoimen tieteen osaamista ja infrastruktuurivalmiuksia, jotka liittyvät eurooppalaisiin avoimen tieteen pilvipalveluihin
2. Ehdotetaan tekijänoikeuksille ja datalle tutkimukseen soveltuvaa EU:n lainsäädäntö- ja sääntelykehystä	• Tunnistetaan julkisesti rahoitetusta tutkimuksesta ja innovoinnista saatujen tulosten sekä tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien julkaisujen ja datan saatavuuden ja uudelleenkäytön esteet ja haasteet ja määritellään mahdolliset vaikutukset tutkimukseen analysoimalla EU:n tekijänoikeus- ja datalainsäädännön ja asiaan liittyvien sääntelykehysten asiaankuuluvia säännöksiä sekä asiaankuuluvia institutionaalisia ja kansallisia aloitteita • Ehdotetaan lainsäädäntö- ja muita toimenpiteitä EU:n nykyisten tekijänoikeuksia ja dataa koskevien lainsäädäntö- ja sääntelykehysten parantamiseksi
3. Edistytään tutkimuksen, tutkijoiden ja laitosten arviointijärjestelmän uudistamisessa niiden laadun, suorituskyvyn ja vaikutusten parantamiseksi	• Analysoidaan oikeudellisia ja hallinnollisia esteitä nykyaikaiselle tutkimuksen arviointijärjestelmälle kansallisella ja kansainvälisellä tasolla • Perustetaan eurooppalaisten tutkimusrahoittajien ja tutkimuksen harjoittajien yhteenliittymä, joka sopii uudesta lähestymistavasta tutkimuksen arviointiin Euroopan ja kansainvälisellä tasolla järjestettyjen laajojen ja osallistavien kuulemisten jälkeen • Laaditaan yhteenliittymälle täytäntöönpanosuunnitelma uuden lähestymistavan käyttöönottamiseksi, mukaan lukien eri alojen pilottihankkeet

4. Edistetään houkuttelevia ja kestäviä tutkijanuria, lahjakkuuksien tasapainoista liikkuvuutta sekä kansainvälistä, tieteidenvälistä ja alojen välistä liikkuvuutta koko eurooppalaisella tutkimusalueella	• Kehitetään tutkijanuraa koskevat eurooppalaiset puitteet ja valikoima tukitoimenpiteitä tutkijanuran houkuttelevuuden lisäämiseksi korkeakouluissa ja niiden ulkopuolella • Perustetaan tutkijanurien seurantakeskus • Tarkistetaan tutkijoiden peruskirja ja säännöstö • Perustetaan ERAn osaamisfoorumi (ERA Talent Platform), joka toimii keskitettynä verkkoväylänä EURAXESS-palveluihin, verkostoon ja portaaleihin, mukaan lukien HRS4R ja RESAVER • Käynnistetään ERA4You-aloite, jolla edistetään lahjakkuuksien liikkuvuutta eri alojen välillä kaikkialla EU:ssa • Vaihdetään tutkimus- ja innovointijärjestelmiin liittyviä hyviä käytäntöjä tasapainoisen osaamiskierron tukemiseksi • Toteutetaan tutkimusuran eurooppalaista kehystä koskeva pilottitutkimus eurooppalaiset yliopistot -yhteenliittymän kanssa
---	--

5. Edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja osallisuutta Ljubljanan julistus huomioon ottaen	• Kehitetään toimintapolitiikan koordinoitimekanismi, jolla tuetaan sukupuolten tasa-arvon kaikkia näkökohtia osallistavien tasa-arvosuunnitelmien ja -politiikkojen avulla, sekä erityinen EU:n verkosto niiden täytäntöönpanoa varten • Laaditaan strategia sukupuoleen perustuvan väkivallan ja seksuaalisen häirinnän torjumiseksi eurooppalaisessa tutkimus- ja innovointijärjestelmässä ja varmistetaan sukupuolten tasa-arvo työympäristössä tekemällä tutkimusorganisaatioissa ja tutkimusta rahoittavissa organisaatioissa institutionaalisia muutoksia • Vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista käsittelevällä toimintapoliittisella lähestymistavalla uuden ERAn edistämiseksi • Laaditaan periaatteet sukupuolinäkökulman sisällyttämiselle tutkimuksen ja innovoinnin sisältöön ja sen arvioimiselle yhteistyössä kansallisten tutkimusrahoitusorganisaatioiden kanssa
6. Syvennetään ERAa suojelemalla akateemista vapautta Euroopassa	• Helpotetaan sellaisen toimintapoliittisen lähestymistavan kehittämistä, jolla turvataan tieteellisen tutkimuksen vapaus Euroopassa ja joka perustuu tieteellisen tutkimuksen vapautta koskevaan Bonnin julistukseen • Tuetaan kiinnostuneita organisaatioita panemaan täytäntöön ulkomaista häirintää koskevan ohjeistuksen suosituksia • Julkaistaan ensimmäinen tieteellisen tutkimuksen vapautta koskeva eurooppalainen seurantakertomus
7. Parannetaan EU:n ohjeistusta tietämyksen hyödyntämisen tehostamiseksi	• Laaditaan ja hyväksytään ohjaavat periaatteet tietämyksen hyödyntämiselle • Laaditaan teollis- ja tekijänoikeuksien älykästä käyttöä koskevat käytännesäännöt yhdessä sidosryhmien kanssa • Laaditaan tutkijoille standardointia koskevat käytännesäännöt

8. Vahvistetaan tutkimusinfrastruktuurien kestävyyttä, saavutettavuutta ja resilienssiä ERAssa	• Laaditaan Euroopan tutkimusinfrastruktuurien strateginen analyysi • Luodaan kaikille maille laajemmat ja kestävämmät mahdollisuudet käyttää eurooppalaisia tutkimusinfrastruktuureja ja niiden palveluja sekä tarkistetaan tutkimusinfrastruktuureihin pääsyä koskeva eurooppalainen peruskirja • Päivitetään ESFRI:n etenemissuunnitelma ja pannaan täytäntöön tutkimusinfrastruktuurien tuloksellisuuden seurantakehys • Laaditaan kertomus ERICiin sovellettavasta kehiksestä • Lisätään tutkimusinfrastruktuurien, sähköisten infrastruktuurien ja sidosryhmien välistä yhteistyötä myös eurooppalaisten avoimen tieteen pilvipalvelujen kautta
9. Edistetään myönteistä toimintaympäristöä ja tasapuolisia toimintaedellytyksiä vastavuoroisuuteen perustuvalle kansainväliselle yhteistyölle	• Kehitetään edelleen neuvoston päätelmissä "Tutkimusta ja innovointia koskeva kokonaisvaltainen lähestymistapa – Euroopan kansainvälistä yhteistyötä muuttuvassa maailmassa koskeva strategia" esitettyjä kansainvälisen tutkimus- ja innovaatioyhteistyön arvoja ja periaatteita kumppanimaiden kanssa ja kansainvälisillä foorumeilla käytävässä monenkeskisessä vuoropuhelussa • Käynnistetään yksi pilottialoite, joka koskee Team Europe -lähestymistapaa tietyllä alueella maailmassa ja/tai aihealueella • Laaditaan eurooppalaisen tiedediplomatian ohjelma • Edistetään koordinoitua yhteistä lähestymistapaa monenvälisiin aloitteisiin sitoutumista varten

Painopisteala: Yhteinen vastaaminen vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyviin haasteisiin ja yhteiskunnan eurooppalaiseen tutkimusalueeseen osallistumisen lisääminen

ERAn toimet	Tulokset
10. Tehdään EU:n tutkimus- ja innovointikomissioista ja -kumppanuuksista eurooppalaisen tutkimusalueen keskeisiä osallistujia	• Jaetaan tietoa, lisätään tietoisuutta ja vahvistetaan sitoutumista EU:n tutkimus- ja innovointiokomissioihin kansallisella, alueellisella ja yhteisötasolla kansalaisosallistumisen edistämiseksi • Seurataan kumppanuuksien tuloksellisuutta ja sitä, miten ne edistävät uutta ERAa ja sen arvoja ja periaatteita (kumppanuuden osaamiskeskuksen työn pohjalta)
11. Vihreää siirtymää edistävä ERA	• Omaksutaan toimintapoliittinen lähestymistapa tutkimukseen ja innovointiin perustuvia turvallisia ja kestäviä vähähiilisiä energiateknologioita koskevaan yhteistyökehykseen • Laaditaan vihreän vedyn tutkimus- ja innovointitoimintaa koskeva ERA-pilottitoimi varmistaen samalla johdonmukaisuus muiden asiaan liittyvien aloitteiden kanssa, tämän kuitenkin vaikuttamatta laajemman vetyä koskevan tutkimus- ja innovointipoliittisen lähestymistavan merkitykseen • "ERA4FutureWork": toimintapoliittinen lähestymistapa (kansallisella, alueellisella, paikallisella ja EU:n tasolla) tutkimuksen ja kehityksen rahoittamiseen työn tulevaisuutta ajatellen

12. Nopeutetaan Euroopan keskeisten teollisten ekosysteemien vihreää/digitaalista siirtymää	• Käydään kuulemisprosessi seuraavista: tutkimukseen ja innovointiin liittyvät toimialojen tarpeet, mukaan lukien osaamis- ja täydennyskoulutustarpeet, digitalisaatio, tutkimukseen ja innovointiin perustuva standardointi, yhteiset teknologian etenemissuunnitelmat sekä tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit • Kehitetään vankka toimintapoliittinen kehys, jolla perustutkimusta tuetaan paremmin kansallisella ja Euroopan tasolla läpimurtotiedon ja -innovoinnin tuottamiseksi • Kehitetään toimintapoliittinen lähestymistapa teollisuuspolitiikan yhdistämiseksi tutkimus- ja innovointipolitiikkaan, erityisesti tutkimus- ja innovointitulosten teollisen käyttöönoton nopeuttamisen osalta, ja käynnistetään pilottihankkeita liikennealan ja energiateollisuuden ekosysteemeissä • Laaditaan teollisuuden teknologian etenemissuunnitelmia, jotka koskevat energiantensiivisten teollisuudenalojen vähähiilisiä teknologioita ja kiertotalouteen perustuvaa teollisuusteknologiaa • Kehitetään koordinoitimekanismi innovaatioiden testaamiseen, validointiin ja laajentamiseen tarvittavien teknologiainfrastruktuurien tarjoamiseksi teollisuudelle • Käsitellään vihreän (ja digitaalisen) siirtymän sosiaalista mukauttamista
13. Annetaan korkea-asteen oppilaitoksille mahdollisuus kehittyä ERAn mukaisesti ja synergiassa eurooppalaisen koulutusalueen kanssa	• Tuetaan yliopistoja niiden digitaalisessa siirtymässä muun muassa sellaisilla aloitteilla kuin verkottuneet yliopistot • Kehitetään ja omaksutaan toimintapoliittinen lähestymistapa yhteentoimivaa uraa korkeakouluissa ja sen ulkopuolella varten tarvittavien taitojen antamiseksi tutkijoille • Omaksutaan toimintapoliittinen lähestymistapa tulevaan EU:n tason tukeen korkeakoulutuslaitosten jatkokehittämiselle, muun muassa eurooppalaisen huipputaustamaloitteen ja "Eurooppalaiset yliopistot" -aloitteen vahvistamisen kautta
14. Tuodaan tiede lähemmäs kansalaisia	• Laajennetaan aloitetta Plastic Pirates – Go Europe! • Käynnistetään "Eurooppalainen tiedekaupunki"-aloite Euroopan nuorison teemavuoden aikana ja verkotetaan Euroopan eri kaupunkeja • Laaditaan "EU Science Media Network" -verkostoa koskeva toteutettavuusanalyysi tiedettä koskevan journalistisen raportoinnin lisäämiseksi • Ehdotetaan toimintapolitiikkojen koordinoitimekanismia, johon sisällytetään kansalaisten osallistuminen tieteellisiin prosesseihin

***Painopisteala: Tutkimuksen ja innovoinnin huippuosaamisen saatavuuden lisääminen
kaikkialla unionissa***

ERAn toimet	Tulokset
15. Kehitetään alueellisia ja kansallisia tutkimus- ja innovointiekosysteemejä alueellisen/kansallisen huippuosaamisen ja kilpailukyvyn parantamiseksi	• Määritetään ERA-keskukset ja sovelletaan niihin pilottitoimia, jotta mahdollistettaisiin kilpailukykyisten tutkimus- ja innovointiekosysteemien syntyminen kaikkialla EU:ssa, korjattaisiin alueelliset puutteet ja helpotettaisiin lahjakkuuksien ja investointien virtaamista • Toteutetaan kuulemisprosessi tulevista kahdenvälisistä tutkimus- ja innovointitoimista, joilla vahvistetaan ja yhdistetään tutkimuksen ja innovoinnin huippuosaamista ERAssa
16. Parannetaan huippuosaamisen käyttömahdollisuuksia EU:n tasolla	• Perustetaan ERA-foorumiin erityinen toimintalinja huippuosaamisen saatavuuden parantamiseksi • Suunnitellaan ja toteutetaan räätälöityä tukea yksittäisille jäsenvaltioille • Määritetään toimintapoliittinen lähestymistapa COSTin mahdollisuuksiin parantaa huippuosaamisen saatavuutta kaikkialla EU:ssa
17. Parannetaan Euroopan julkisten tutkimusorganisaatioiden strategisia valmiuksia	• Toteutetaan tieteen hallinnointia koskeva aloite, johon osallistuu vähintään 100 instituutiota eri puolilta Eurooppaa

Painopisteala: Yhteisten tutkimus- ja innovointi-investointien ja -uudistusten edistäminen

ERAn toimet	Tulokset
18. Helpotetaan kansallisen prosessin tai ERAn toimintapoliittisten välineiden valmistelua käynnissä olevien tai suunniteltujen, ERAn toteuttamista edistävien toimenpiteiden määrittämiseksi	• Koordinoidaan EU:n ja jäsenvaltioiden välillä ERAa tukevien kansallisten toimintapoliittisten lähestymistapojen määrittelyä ja täytäntöönpanoa
19. Perustetaan tehokas ja toimiva ERAn seurantamekanismi	• Kehitetään ERAn toimintapolitiikan verkkoalusta tavoitteena luoda johdonmukainen, vakaa ja laadukas kansallinen raportointijärjestelmä, jota hyödynnetään toimintapolitiikan verkkoalustalla ottaen huomioon nykyiset välineet • Kehitetään ERAn tulostaulu, jotta voidaan seurata edistymistä ERAn painopisteissä EU:n tasolla ja yksittäisten ERAn toimien edistymistä jäsenvaltioiden tasolla ottaen huomioon nykyiset välineet
20. Tuetaan T&I-investointien ja -uudistusten priorisointia, koordinointia ja suuntaamista	• Kehitetään ja edistetään toimintapolitiikkaa ja investointeja koskevan lähestymistavan käyttöönottoa kahden- ja monenvälisen poliittisen vuoropuhelun avulla, jotta voidaan tukea kiinnostuneita jäsenvaltioita priorisoimaan T&I-investointeja, mukaan lukien EU:n ja kansallisten ohjelmien väliset synergiat, ja toteuttaa rakenneuudistuksia